

Adio, arme?

Scris de Ninel Ganea

Mărti, 17 Septembrie 2013 20:08

În SUA a avut loc un nou masacru, soldat cu 13 morți, declanșat de un fost membru al Marinei. Indiferent de cauzele care au produs tragedia, este lesne de intuit care va fi consecința principală pe termen scurt, mediu și lung: o pledoarie agresivă împotriva dreptului de a deține arme. E poate doar o supoziție nefondată dar cred că astfel de evenimente vor deveni din ce în ce mai frecvente. Cel puțin până când pistoalele nu vor fi puse sub sechestru într-o formă sau alta, agitația și dramele nu vor dispărea din buletinele de știri. Inflamata cum trebuie, presa echidistantă va rascoli în nestire prin istoria morbidă a atacurilor aflate sub sedative, pentru a obține din partea statului siguranța că dramele nu se vor repeta vreodată.

Însă nu despre ce ni se pregătește în unitățile de inginerie socială vreau să mă ocup acum, ci despre un loc în care dreptul de a purta arme a însemnat, alături de alte aranjamente instituționale liberale, o garanție a păcii și a prosperității.

Elveția, "cea mai înarmată și cea mai liberă țară" (Machiavelli), s-a văzut în vara anului 1940 amenințată de armatele Führerului. Hitler, care, printre alții, nu-i suporta pe elvețieni, "ciobani și producători de brânză", le spunea el, își făcuse, alături de Mussolini, calculele pentru anihilarea Tarii Cantoanelor. Planul "von Menges" prevedea ca Germania să ocupe nordul, iar italienii să se înfrupte din regiunile sudice. Franța tocmai se prăbuseră ca un castel de cărți, Austria fusese

Adio, arme?

Scris de Ninel Ganea

Marti, 17 Septembrie 2013 20:08

inghitata in 1938, iar mica tara alpina se vedea inconjurata de monstrul teuton si de soldatii de opereta ai Duceului. Alternativele nu erau numeroase.

In mijlocul verii anului 1940, 245.000 de soldati germani asteptau semnalul Fuhrerului pentru a invada Elvetia. Aveau si ceva pretexte deoarece gasisera un plan secret de colaborare intre Franta si Elvetia, in pofida neutralitatii declarate. Dar chiar si fara aceasta descoperire, pozitia tarii o facea foarte atragatoare pentru ambitiile lui Hitler.

Mai mult, conducerea politica de la Berna, prin vocea presedintelui Marcel Pillat-Gollaz, pregatea deja poporul pentru capitulare si rusine, inainte ca cineva sa fi tras macar un glont: "Citizens of Switzerland, it is your duty to follow the government as a reliable and devoted leader who will not always be able to explain and justify its decisions".

Doar ca providenta istorica a scos la lumina un erou in figura generalului Henri Guisan, iar prudenta liberala, manifestata in descentralizarea politica si dreptul de a purta arme, a contribuit cu restul. Cu toate ca mai adecvat ar fi sa vorbim de o impreunare a celor doi factori.

Desi guvernul defetist de la Berna ar fi fost multumit cu o solutie cat mai comoda, sistemul politic care prevedea si prevede, in continuare, o indepenenta considerabila a cantoanelor a impiedicat o recomandare ferma de a abandona lupta inainte ca ea sa inceapa. Mai mult, presedintele tarii nu dispunea de nicio o autoritate pentru a oferi germanilor capitularea. In acelasi timp, elvetienii se mandreau cu o traditie remarcabila in sistemul de autoaparare si cel al militiilor. Fiecare barbat avea/are o arma in casa, femeile participa de multe ori la concursuri de tir, la fel ca si tinerii sau persoanele mai in varsta. Singura reglementare in privinta armelor era, dupa spusele unui observator, ca fiecare elvetian sa poata trage bine cu pusca la 300 de metri. E o exagerare amuzanta, dar nu e mai putin adevarat ca elvetienii sunt obligati prin Constitutie sa detina arme de foc in casa.

Din aceasta perspectiva, in nicio tara cucerita de Hitler nu exista pericolul ca dupa fiecare casa sa existe un tragator bine antrenat.

Practic, la nevoie, intreaga Elvetie se transforma intr-o militie uriasa. "There is probably no other country that, like Switzerland, gives the soldier his weapon to keep in the home. . . . With this rifle, he is liable every hour, if the country calls, to defend his hearth, his home, his family, his birthplace. The weapon is to him a pledge and sign of honor and freedom. The Swiss does not part with his rifle", declara un oficial elvetian.

Adio, arme?

Scris de Ninel Ganea

Marti, 17 Septembrie 2013 20:08

La vremea la care Hitler isi desena planurile de invazie, populatia Elvetiei era de patru milioane de locuitori, dintre care putea recruta mai mult de 600.000 de oameni (430.000 de soldati, restul fiind personal auxiliar). (Intrebat, mai demult, de un german, ce vor face cei 500.000 de soldati elvetieni in cazul in care un milion de germani le vor invada tara, un diplomat elvetian a replicat: "E simplu. Fiecare va trage de doua ori".)

Dar Elvetia nu avea o armata moderna. Adica nu dispunea de echipamente sofisticate, tancuri sau avioane foarte performante. Insa se distingea printr-o vointa extraordinara de a rezista si printr-un lider de moda veche (crestin, familist, conservator) remarcabil : Henri Guisan.

Comandantul general al armatei elvetiene si-a convocat, la 25 iulie 1940, intregul corp de ofiteri la Rutli, pe malul lacului Lucerna, un loc incarcat de semnificatie nationalist-romantica pentru elvetieni, si le-a adresat un discurs nu foarte lung, improvizat in cea mai mare parte, dar extrem de miscator. Cuvintele de ordine erau dorinta de a rezista agresiunii si adoptarea unei noi strategii militare, care facea din Elvetia o unitate de gherila de proportii. Strategia generalului era sa lase granitele cat mai slab aparate, grosul armatei urmand sa se retraga inspre Alpi, pentru a profita aici de o fortareata naturala greu accesibila unitatilor de lupta sofisticate ale germanilor. Fiecare pas, tunel si trecatoare montana urma sa fie platita cu un pret atat de mare de catre invadatori incat un atac impotriva Elvetiei sa devina complet irational. Nu era o strategie iesita din comun, dar era de bun-simt. Iar germanilor nu le-a luat mult timp sa isi dea seama de costurile unei asemenea invazii. Reduta alpina face imposibil un blitzkrieg si nu poate fi cucerita in mai putin de doi ani, il informa pe Ribbentrop ambasadorul german in Elvetia. Guisan stia si el ca, in eventualitatea unei invazii, elvetienii nu vor putea rezista la nesfarsit, insa era la fel de constient ca oponentii lui nu isi permit un razboi de uzura. Tot el estima ca aproximativ 200.000 de germani ar trebui sa moara inainte ca Elvetia sa capituleze. Din acest motiv, si nu din cauza "spalarilor de bani" din conturile bancilor elvetiene si a schimburilor cu aur, Hitler a evitat un asalt asupra statului elvetian. Ceea ce nu a impiedicat armata condusa de Henri Guisan sa doboare 11 avioane germane de lupta, sa aresteze sute de compatrioti pro-nazisti, sa impuste 17 soldati tradatori si sa salveze cateva zeci de mii de evrei.

Insa istoria l-a uitat pe Henri Guisan, asta cand nu i se imputa incalcari ale libertatii presei (desi germanii desfasurau un plan intensiv de sabotaj moral al elvetienilor) sau prietenia cu maresalul Petain. Cat despre autonomia teritoriala, descentralizare sau dreptul la arme, aceste concepte risca sa aduca cu ele anatama progresului, acel "One far-off divine event / To which the whole creation moves" (Lord Tennyson).